

Historia
Wymagania edukacyjne
Klasy IV
rok szkolny 2022/2023

1. Cele wymagań edukacyjnych z historii:

- sprawdzenie poziomu opanowania wiedzy i zdobytych umiejętności,
- mobilizowanie ucznia do dalszej pracy,
- stymulowanie rozwoju ucznia,
- dostarczanie rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia,
- diagnozowanie poziomu nauczania.

2. Cele edukacyjne:

- zainteresowanie uczniów przeszłością,
- dostarczenie wiedzy, która umożliwi ukształtowanie poprawnych wyobrażeń o życiu w przeszłości, zrozumienie natury ludzkiej i motywów postępowania minionych pokoleń,
- pomoc w zrozumieniu złożoności współczesnego świata i odnalezieniu w nim własnego miejsca,
- rozwijanie poczucia przynależności do rodziny, społeczności lokalnej, grupy etnicznej, religijnej, narodu, państwa, społeczności europejskiej i światowej,
- umożliwienie uczniom zrozumienie innych ludzi i społeczeństw; kształtowanie szacunku i przywiązania do własnego państwa i rodzimej kultury, zarazem szacunku i tolerancji dla innych państw i kultur,
- dostarczenie wzorców osobowych z przeszłości, wprowadzenie uczniów w świat wartości ogólnoludzkich sprzyjających wychowaniu prawego człowieka i aktywnego i świadomego swych praw i obowiązków obywatela.

3. W ocenianiu uwzględniamy indywidualne możliwości ucznia oraz kryteria danej klasy.

4. Oceniamy według skali ocen:

Celujący - cel.

Bardzo dobry - bdb.

Dobry - db.

Dostateczny - dst.

Dopuszczający - dop.

Niedostateczny - ndst.

5. Oceniamy oceną cząstkową, semestralną, roczną. Stosujemy różne formy kontroli i oceny ucznia (wyrażone stopniem, pochwały ustne lub pisemne).

Każda ocena jest jawna. Oceniamy systematycznie, rzetelnie, sprawiedliwie życzliwie.

6. Obszary aktywności podlegające ocenie.

Na lekcjach historii ocenie może podlegać:

- czytanie mapy i korzystanie z atlasu,
- czytanie ze zrozumieniem (tekstu z podręcznika),
- analiza tekstu źródłowego,
- posługiwanie się pojęciami z zakresu chronologii, obliczanie czasu wydarzeń, długości ich trwania, umieszczenie ich na taśmie czasu,
- umiejętność łączenia faktów, myślenia przyczynowo - skutkowego, porównania epok, ustrojów politycznych, społecznych i gospodarczych na przestrzeni dziejów,
- wykorzystanie ilustracji, filmu, nagrania audio jako źródła informacji (dokonanie opisu w formie ustnej lub pisemnej),
- umiejętność narysowania drzewa genealogicznego,
- wypowiedzi ustne,
- wypowiedzi pisemne (zadania domowe, wypracowania na tematy historyczne),
- sprawdziany pisemne (testy, sprawdziany, kartkówki),
- zaangażowanie i wkład pracy ucznia,
- udział w konkursach historycznych,
- konstruowanie prostych zagadek historycznych (krzyżówek, rebusów, szarad),
- praca w parach lub grupie rówieśniczej,
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego.

Kl. IV - VIII

Sprawdziany

Kartkówki

0 - 29 % ndst.

0 - 29 % ndst.

30% - 50% dop.

30% - 50% dop.

51 % - 74 % dst.

51 % - 74 % dst.

75 % - 87 % db.

75 % - 90 % db.

88 % - 95 % bdb.

91 % - 100 % bdb.

Powyżej 95% cel.

Informacje i wymagania dotyczące historii

Nauczyciel zapoznaje uczniów z wymaganiami edukacyjnymi na początku roku szkolnego oraz na bieżąco udostępnia ten dokument uczniom i rodzicom.

Skuteczne uczenie się i uzyskiwanie pozytywnych ocen zapewni uczniowi:

1. Przygotowywanie wszystkich pisemnych i ustnych prac domowych.
2. Przynoszenie podręcznika i zeszytu przedmiotowego.
3. Staranne prowadzenie zeszytu przedmiotowego, podkreślanie w nim tematów i ważnych informacji.
4. Na bieżąco uzupełnianie w zeszycie wszystkich braków wynikłych z absencji (notatek, prac domowych).
5. Uważanie na lekcjach, branie czynnego udziału w zajęciach i prowadzenie w zeszycie pełnych notatek.
6. Rzetelne przygotowywanie się do prac klasowych wg podanych zagadnień.
7. Systematyczne uczenie się.
8. Dobra współpraca i skuteczne porozumiewanie się podczas wykonywania zadań w grupach.
9. Zgłaszanie się do konkursów i programów artystycznych.
10. O pracy klasowej nauczyciel informuje co najmniej na tydzień wcześniej, podając zakres materiału oraz przeprowadza lekcję powtórzeniową.
11. Sprawdzianu uczeń nie pisze w danym dniu tylko wtedy, jeśli co najmniej tydzień był nieobecny w szkole. Zaległą pracę klasową uczeń pisze w terminie wyznaczonym przez nauczyciela.
12. Krótkie (do 20 minut) kartkówki obejmujące trzy tematy nie muszą być zapowiadane. Podlegają poprawie, ale tylko na następnej lekcji.
13. Nauczyciel w dniu rozdawania sprawdzonych prac podaje do wiadomości uczniów skalę procentową, według której oceniany był sprawdzian (praca klasowa, wypracowanie itp.).
14. Zgłaszane przez ucznia przed lekcją nieprzygotowanie lub brak zeszytu z pracą domową nauczyciel odnotowuje w dzienniku (uczeń ma prawo być trzy razy w semestrze nieprzygotowanym do zajęć), kolejne skutkuje oceną niedostateczną, następnie liczenie nieprzygotowań rozpoczyna się od początku.
15. Nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych sprawdzianów i kartkówek.
16. Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
17. Nauczyciel uwzględnia prośbę rodziców o usprawiedliwienie nieprzygotowanie dziecka z ważnych powodów.
18. Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.
19. Ściąganie na sprawdzianie lub kartkówce jest jednoznaczne z otrzymaniem oceny niedostatecznej.
20. Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną, jak również inne oceny ze sprawdzianu lub kartkówki w terminie i formie ustalonej przez nauczyciela – w ciągu dwóch tygodni od jej otrzymania. Każdą pracę klasową, sprawdzian, test kompetencji, kartkówkę uczeń może poprawiać tylko jeden raz, bez względu na to, jaką ocenę otrzymał. Jeżeli uczeń na poprawie otrzyma gorszą ocenę, ocena zostanie wpisana.

18. Aktywność ucznia jest oceniana „+”, wstawianym do zeszytu przedmiotowego i potwierdzonego podpisem nauczyciela. Zebranie 4 plusów oznacza ocenę bardzo dobrą, wstawianą do e-dziennika w kategorii „aktywność na lekcji”.
19. Uczniowie nie mogą w zeszytach przedmiotowych pisać flamastrami i czerwonym długopisem (zastrzeżonym dla nauczyciela).
20. Na ferie i święta nie zadaje się prac domowych.
21. Roczna ocena klasyfikacyjna obejmuje osiągnięcia uczniów w I i II semestrze (z naciskiem na semestr II).
- 22. Ocena śródroczna i końcoworoczna nie jest średnią matematyczną ocen częściowych.**

Kryteria wymagań ogólnych na poszczególne oceny z historii w klasie IV w roku szkolnym 2022/2023

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował treści zawartych w podstawie programowej, ma poważne braki w podstawowych wiadomościach,
- nie opanował umiejętności związanych z myśleniem historycznym i stosowaniem treści historycznych i społecznych nawet w stopniu minimalnym,
- nie rozumie prostych związków między faktami historycznymi,
- nie potrafi odtworzyć istotnych elementów materiału opracowywanego na lekcjach,
- nie potrafi zbudować prostej wypowiedzi na zadany temat,
- nie wykonuje zadań realizowanych przez zespół klasowy, jest bierny, nie przejawia zainteresowania treściami przedmiotu ani chęci przyswajania wiadomości i współpracy z nauczycielem

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- opanował treści konieczne, ale jego wiedza jest fragmentaryczna, ma braki w podstawowych wiadomościach i umiejętnościach, lecz z pomocą nauczyciela potrafi je w dłuższym czasie nadrobić,
- przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie podstawowych pojęć z zakresu historii,
- zna główne postacie historyczne,
- zna prosty podział źródeł historycznych,
- rozumie prosty tekst źródłowy,
- ma ogólną orientację w posługiwaniu się osią czasu, przyporządkowuje datę wiekowi,
- zna daty roczne przełomowych wydarzeń,
- odczytuje podstawowe dane kartograficzne, wskazuje na mapie wybrane państwa i regiony,
- umie nazwać poznane epoki oraz przedstawić ich ramy chronologiczne,
- okazuje szacunek symbolom państwowym,
- zachowuje się godnie w czasie obchodów świąt i uroczystości państwowych,
- posługuje się podręcznikiem,

- wykonuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- ma trudności ze zbudowaniem poprawnej wypowiedzi,
- zachowuje na lekcji bierną postawę, ale wykazuje chęć współpracy i odpowiednio motywowany jest w stanie przy pomocy nauczyciela wykonać proste polecenia.
- zachowuje na lekcji bierną postawę, ale wykazuje chęć współpracy i odpowiednio motywowany jest w stanie przy pomocy nauczyciela wykonać proste polecenia.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na ocenę dopuszczającą,
- opanował minimum wiadomości i umiejętności przewidzianych w podstawie programowej,
- z niewielkimi trudnościami posługuje się terminologią poznaną na lekcjach,
- dostrzega podstawowe związki przyczynowo - skutkowe pomiędzy faktami historycznymi,
- wyciąga proste wnioski z otrzymanych informacji,
- dostrzega rolę głównych postaci historycznych w ważnych wydarzeniach,
- rozróżnia podstawowe typy źródeł informacji historycznej,
- pod kierunkiem nauczyciela gromadzi, porządkuje i wykorzystuje informacje z różnych źródeł,
- podejmuje próby analizy i interpretacji tekstu źródłowego,
- z niewielką pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w czasie,
- szereguje poznane wydarzenia w czasie,
- z niewielką pomocą nauczyciela umiejscawia wydarzenia w przestrzeni (mapa),
- podaje podstawowe cechy odróżniające epoki: starożytną, średniowieczną i nowożytną,
- wskazuje główne elementy tradycji starożytnej w życiu współczesnym,
- samodzielnie pracuje z podręcznikiem,
- wykonuje proste zadania pisemne, poprawia popełnione błędy merytoryczne,
- formułuje krótkie i proste wypowiedzi na zadany temat,
- formułuje ogólne opinie,
- wykazuje niewielką aktywność na lekcjach, ale współpracuje z grupą podczas realizacji zadań,
- posługuje się mediami elektronicznymi.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą i dostateczną,
- opanował w niepełnym stopniu wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej,
- prawidłowo posługuje się terminologią historyczną,
- porównuje wydarzenia z przeszłości, dostrzega złożoność związków przyczynowo - skutkowych między wydarzeniami,

- samodzielnie wyciąga ogólne wnioski,
- charakteryzuje dokonania ważnych postaci historycznych,
- samodzielnie gromadzi, porządkuje i wykorzystuje informacje z różnych źródeł,
- analizuje i interpretuje teksty źródłowe z niewielką pomocą nauczyciela,
- wykonuje wszystkie rodzaje ćwiczeń związane z orientacją w czasie,
- dobrze posługuje się mapą historyczną i planem, poprawnie odczytuje zawarte w nich informacje,
- umie krótko scharakteryzować poznane epoki,
- wskazuje elementy tradycji wszystkich epok w życiu współczesnym,
- zna różne systemy organizacji społeczeństw i państw,
- rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem informacji z różnych źródeł, inspirowany przez nauczyciela potrafi rozwiązać trudniejsze zadania,
- swobodnie wypowiada się na wybrane tematy,
- formułuje i uzasadnia własne poglądy i opinie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- systematycznie przygotowuje się do zajęć i odrabia prace domowe.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą, dostateczną i dobrą,
- opanował w niemal pełnym stopniu wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej,
- swobodnie wypowiada się na temat przyczyn, przebiegu i skutków wydarzeń oraz zjawisk historycznych i społecznych,
- samodzielnie wyciąga złożone wnioski,
- ocenia dokonania postaci historycznych,
- integruje wiedzę z różnych przedmiotów i źródeł różnego typu, wyraża ją w wypowiedziach ustnych i pisemnych, posługuje się poprawnym językiem,
- samodzielnie analizuje i interpretuje teksty źródłowe,
- dostrzega ciągłość i zmienność w różnych formach życia politycznego i społecznego (państwo, przemiany w strukturze społecznej, gospodarce itp.),
- samodzielnie rozwiązuje wszystkie problemy teoretyczne i praktyczne z zakresu historii,
- aktywnie działa w zespole, wspiera innych, wpływa na efektywność pracy pozostałych członków grupy,
- uczestniczy w realizacji zadań dodatkowych,
- odnosi pewne sukcesy w konkursach przedmiotowych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- posiada kompetencje określone na oceny dopuszczającą, dostateczną, dobrą i bardzo dobrą,

- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności ujęte w podstawie programowej, poszerza swoją wiedzę o wiadomości wykraczające poza podstawę programową, prezentuje dodatkową wiedzę w toku zajęć lekcyjnych,
- selekcjonuje i hierarchizuje zdobyte wiadomości,
- formułuje przemyślane i oryginalne wnioski,
- samodzielnie wykonuje zadania o wysokim stopniu trudności, nie popełniając żadnych błędów merytorycznych,
- wnosi twórczy wkład do pracy lekcyjnej, proponuje oryginalne rozwiązania,
- wykorzystuje wiedzę w nowych sytuacjach poznawczych, potrafi samodzielnie formułować pytania i rozwiązywać problemy,
- rozwija zainteresowania historyczne, udzielając się w kole historycznym, wykazuje inicjatywę i pomysłowość,
- ma krytyczne podejście do zagadnień poruszanych na lekcji,
- potrafi dyskutować, używa odpowiedniej argumentacji,
- współpracuje z nauczycielem w przygotowaniu niektórych zajęć,
- planuje i organizuje swoją pracę oraz pracę grupy zadaniowej,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych posługuje się nienaganną polszczyzną,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

Roczny plan pracy z historii dla klasy 4 szkoły podstawowej
Wymagania na poszczególne oceny

*Gwiazdką oznaczono tematy dodatkowe (nieobowiązkowe) z podstawy programowej

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rozdział 1. Z historią na Ty						
1. Historia – nauka o przeszłości	– historia jako nauka o przeszłości; – historia a baśnie i legendy; – efekty pracy historyków i archeologów; – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział.	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, legenda, baśń;</i> – rozróżnia przeszłość od współczesności; – potrafi krótko	– poprawnie posługuje się terminami: <i>archeologia, źródła historyczne;</i> – rozróżnia pracę historyków i archeologów; – potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych;	– wskazuje różne przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych.	– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów.	– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie; – ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych.

		scharakteryzować, czym zajmują się historycy.	- wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki; - dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych.			
2. Historia wokół nas	- znaczenie pamiątek rodzinnych; - drzewo genealogiczne - sposób przedstawienia historii rodziny; - „wielka” i „mała” ojczyzna; - patriotyzm jako miłość do ojczyzny; - sposoby wyrażania patriotyzmu; - „małe ojczyzny” i ich tradycje; - znaczenie terminów: <i>tradycja, drzewo genealogiczne, ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm.</i>	- przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm</i> ; - podaje przykłady pamiątek rodzinnych.	- poprawnie posługuje się terminami: <i>ród, drzewo genealogiczne</i> ; - przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny; - podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych.	- poprawnie posługuje się terminem <i>tradycja</i> ; - podaje przykłady regionalnych tradycji.	- poprawnie posługuje się terminem „ <i>mała ojczyzna</i> ”; - tworzy przewodnik po własnej miejscowości.	- wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu.
3. Mieszkamy w Polsce	- państwo polskie i jego krainy historyczne; - mój region częścią Polski; - naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i	- przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem <i>symbole narodowe</i> ; - wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice.	- poprawnie posługuje się terminem <i>naród</i> ; - przedstawia polskie symbole narodowe; - przedstawia najważniejsze święta państwowe; - wskazuje na mapie stolicę państwa.	- poprawnie posługuje się terminem <i>region</i> ; - wskazuje na mapie główne krainy historyczne Polski oraz największe miasta; - przedstawia genezę najważniejszych świąt	- poprawnie posługuje się terminem <i>Polonia</i> ; - podaje przykłady dziedzictwa narodowego Polaków.	- omawia genezę polskich symboli narodowych; - tworzy przewodnik po własnym regionie.

	<p>zamieszkująca to samo terytorium;</p> <ul style="list-style-type: none"> - dziedzictwo narodowe; - polskie symbole narodowe; - polskie święta państwowe ; - znaczenie terminów: <i>kraina historyczna, naród, symbole narodowe, Polonia.</i> 			państwowych.		
4. Czas w historii	<ul style="list-style-type: none"> - chronologia i przedmiot jej badań; - oś czasu i sposób umieszczania na niej dat; - podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek</i>); - cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki; - epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych: <i>tysiąclecie, wiek</i>; - umieszcza daty na osi czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i> - zamienia cyfry arabskie na rzymskie; - porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>era, epoka historyczna</i>; - podaje cezury czasowe epok historycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery; - podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje główne epoki historyczne.

5. Obliczanie czasu w historii	<ul style="list-style-type: none"> - obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami; - określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia; - podział czasu na wieki i półwiecza. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie; - oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e; - oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er. 	<ul style="list-style-type: none"> - określa początek i koniec wieku; - poprawnie umiejscawia wydarzenia z obu er na osi czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> - oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er. 	<ul style="list-style-type: none"> - przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych.
6. Czytamy mapę i plan	<ul style="list-style-type: none"> - podobieństwa i różnice między mapą a planem; - znaczenie mapy w pracy historyka; - odczytywanie informacji z planu i mapy historycznej; - najstarsze mapy świata. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa</i>, <i>plan</i>; - dostrzega różnice między mapą a planem. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda</i>, <i>symbol</i>; - objaśnia symbole legendy mapy; - odczytuje z mapy podstawowe informacje. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, czym jest kartografia; - przygotowuje proste plany miejscowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej.

Rozdział II: Od Piastów do Jagiellonów

1. Mieszko I i chrzest Polski	<ul style="list-style-type: none"> - słowiańskie pochodzenie Polaków; - legendarne początki państwa polskiego; - księżę Mieszko I pierwszym historycznym władcą Polski; - małżeństwo Mieszka I z Dobrawą; - chrzest Mieszka I i 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>plemień</i>, <i>dynastia</i>; - wie, kto był pierwszym historycznym władcą Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>Piastowie</i>; - wyjaśnia pochodzenie nazwy „Polska”. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>Słowianie</i>, <i>poganin</i>; - zna wydarzenia związane z datą 966. 	<ul style="list-style-type: none"> - przytacza przykłady legend o początkach państwa polskiego; - wyjaśnia okoliczności zawarcia małżeństwa z Dobrawą oraz przyjęcia chrztu przez Mieszka; - przedstawia najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich; - charakteryzuje znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa dla państwa polskiego.
-------------------------------	--	---	--	---	---	--

	jego znaczenie – znaczenie terminów: <i>plemię, Słowianie, Piastowie.</i>				konsekwencje przyjęcia chrztu.	
2. Bolesław Chrobry – pierwszy król Polski	– misja świętego Wojciecha u Prusów; – zjazd gnieźnieński i pielgrzymka cesarza Ottona III; – wojny Bolesława Chrobrego z sąsiadami i przyłączenie nowych ziem; – koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski; – znaczenie terminów: <i>misja, relikwie, cesarz, arcybiskupstwo, biskupstwo, koronacja, gród, drużyna, wojowie.</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cesarz, koronacja, wojowie;</i> – wie, kto był pierwszym królem Polski.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>relikwie, gród, drużyna;</i> – zna wydarzenia związane z datami: 1000, 1025; – charakteryzuje misję św. Wojciecha.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>biskupstwo, arcybiskupstwo;</i> – przedstawia przyczyny i skutki zjazdu gnieźnieńskiego.	– zna wydarzenia związane z datami: 1002–1018; – wskazuje na mapie terytoria podbite przez Bolesława Chrobrego; – wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego.	– ocenia skutki polityki wewnętrznej i zagranicznej Bolesława dla państwa polskiego.
*W średniowiecznym klasztorze	– zakony chrześcijańskie; – życie w klasztorze; – wpływ zakonów na rozwój średniowiecznego rolnictwa; – rola zakonów w rozwoju wiedzy i średniowiecznego piśmiennictwa; – najstarsze zakony	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>duchowieństwo, zakon, mnich, klasztor;</i> – opisuje podstawowe zajęcia duchowieństwa zakonnego w średniowieczu.	– podaje przykłady średniowiecznych zakonów; – opisuje życie wewnątrz klasztoru.	– wyjaśnia, w jaki sposób zakony przyczyniły się do rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>reguła zakonna, skryptorium;</i> – charakteryzuje wkład duchowieństwa w średniowieczną kulturę.	– podaje przykłady współczesnych zakonów chrześcijańskich.

	na ziemiach polskich i ich znaczenie; – znaczenie terminów: <i>duchowieństwo, zakon, mnich, klasztor.</i>					
3. Polska Kazimierza Wielkiego	– Kazimierz Wielki ostatnim królem z dynastii Piastów; – reformy Kazimierza Wielkiego; – zjazd monarchów w Krakowie – uczta u Wierzyńka; – umocnienie granic państwa (<i>Został Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>); – utworzenie Akademii Krakowskiej; – znaczenie terminu: <i>żak, uniwersytet.</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>uniwersytet, żak</i> ; – wyjaśnia, dlaczego historycy nadali królowi Kazimierzowi przydomek „Wielki”.	– zna wydarzenia związane z datami: 1364, 1370; – wyjaśnia powiedzenie: <i>Został Polskę drewnianą, a zostawił murowaną.</i>	– wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego; – wyjaśnia cele założenia oraz znaczenie utworzenia Akademii Krakowskiej; – wskazuje na mapie ziemie przyłączone do Polski za panowania Kazimierza Wielkiego.	– poprawnie posługuje się terminem <i>uczta u Wierzyńka</i> ; – opisuje zjazd monarchów w Krakowie.	– porównuje politykę prowadzoną przez Bolesława Chrobrego i Kazimierza Wielkiego.
*Rycerze i zamki	– średniowieczni rycerze i ich rola; – funkcje i wygląd zamków; – od pazia do rycerza; – uzbrojenie rycerskie; – turnieje rycerskie; – kodeks rycerski; – znaczenie terminów: <i>rycerz,</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, fosa, kopia, zamek</i> ; – opisuje wygląd średniowiecznego rycerza i zamku.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>pasowanie, paż, giermek</i> ; – wyjaśnia, kto i w jaki sposób mógł zostać rycerzem.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>herb, dziedziniec, zbrojownia, baszta</i> ; – charakteryzuje kodeks rycerski.	– podaje przykłady zachowanych zamków średniowiecznych w Polsce i w regionie.	– przedstawia przykłady wzorców rycerskich utrwalonych w literaturze i legendach.

	<i>zamek, paż, giermek, pasowanie, herb, kopia, fosa.</i>					
4. Jadwiga i Jagiełło – unia polsko-litewska	<ul style="list-style-type: none"> - objęcie władzy przez Jadwigę; - zasługi Jadwigi dla polskiej kultury, nauki i sztuki; - przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej w Krewie; - okoliczności objęcia władzy w Polsce przez Władysława Jagiełłę; - skutki zawarcia unii polsko-litewskiej; - zagrożenie ze strony Krzyżaków; - znaczenie terminów: <i>unia, Jagiellonowie.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>Jagiellonowie</i>; - charakteryzuje postać <i>Jadwigi i Władysława Jagiełły.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>unia</i>; - zna wydarzenia związane z datą 1385; - wskazuje na mapie Królestwo Polskie oraz obszar Wielkiego Księstwa Litewskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia okoliczności zawiazania unii polsko-litewskiej; - wymienia postanowienia unii w Krewie. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje sytuację związaną z objęciem tronu polskiego po wygaśnięciu dynastii Piastów. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>Andegawenowie</i>; - omawia zagrożenie ze strony zakonu krzyżackiego dla Polski i Litwy.
5. Zawisza Czarny i bitwa pod Grunwaldem	<ul style="list-style-type: none"> - postać Zawiszy Czarnego; - bitwa pod Grunwaldem i biorący w niej udział rycerze. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Zawiszy Czarnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenia związane z datą 1410; - wyjaśnia powiedzenie: <i>polegać jak na Zawiszy.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia przyczyny wielkiej wojny z zakonem krzyżackim; - opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Ulricha von Jungingena. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia skutki bitwy pod Grunwaldem oraz postanowienie pokoju toruńskiego.
6. Mikołaj Kopernik – wielki astronom	<ul style="list-style-type: none"> - Mikołaj Kopernik i jego życie; - odkrycie Mikołaja Kopernika i 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia powiedzenie: <i>wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, gdzie urodził się Mikołaj Kopernik oraz gdzie znajduje się jego grób; 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem: <i>teoria heliocentryczna;</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego najważniejsze dzieło Kopernika zostało

	powiedzenie <i>Wstrzymał Słońce i ruszył Ziemię</i> ; – dokonania Kopernika spoza dziedziny astronomii; – znaczenie terminu: <i>astronomia</i> .	<i>astronomia</i> ; – wie, kim był Mikołaj Kopernik.		– przedstawia poglądy na temat Ziemi i Układu Słonecznego przed odkryciem Kopernika.	– przedstawia inne dokonania i zainteresowania Mikołaja Kopernika;	potępione przez Kościół.
Rozdział III: Wojny i upadek Rzeczypospolitej						
1. Jan Zamoyski i złoty wiek Polski	– złoty wiek Polski; – kariera polityczna i wojskowa Jana Zamoyskiego; – Zamość – miasto renesansowe; – znaczenie terminów: <i>szlachta, kanclerz, hetman</i> .	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>szlachta</i> ; – zna królów Polski: <i>Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta i Stefana Batorego</i> .	– poprawnie posługuje się terminami: <i>kanclerz, hetman</i> ; – charakteryzuje postać i dokonania Jana Zamoyskiego.	– poprawnie posługuje się terminem <i>złoty wiek</i> ; – charakteryzuje zabudowę i układ Zamościa; – wskazuje na mapie Zamość.	– wyjaśnia słowa Zamoyskiego: <i>Takie będą Rzeczypospolite, jakie ich młodzieży chowanie</i> ;	– charakteryzuje Zamość, jako przykład miasta renesansowego.
2. XVII wiek – stulecie wojen	– potop szwedzki, rola Stefana Czarnieckiego; – obrona Jasnej Góry i rola przeora Augustyna Kordeckiego; – król Jan III Sobieski i jego zwycięstwa nad Turkami; – rola husarii w polskich sukcesach militarnych; – znaczenie terminów: <i>potop szwedzki, husaria, wielki wezyr, odsiecz</i> .	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>potop szwedzki</i> ; – wskazuje na mapie granice Rzeczypospolitej.	– wskazuje na mapie sąsiadów Rzeczypospolitej; – zna wydarzenia związane z datami: 1655–1660, 1683;	– poprawnie posługuje się terminem: <i>wojna podjazdowa, odsiecz wiedeńska</i> ; – opisuje wygląd i uzbrojenie husarii; – zna postaci: Augustyn Kordecki, Stefan Czarniecki, Jan III Sobieski, oraz ich dokonania.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>husaria, wielki wezyr</i> ; – przedstawia przebieg potopu szwedzkiego i przełomowej obrony Jasnej Góry; – przedstawia przebieg odsieczy wiedeńskiej.	– wymienia skutki wojen Rzeczypospolitej w XVII w.

*Czasy stanisławowskie	<ul style="list-style-type: none"> - ideały epoki oświecenia; - dokonania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; - ustanowienie Komisji Edukacji Narodowej i jej znaczenie; - kultura doby stanisławowskiej oraz jej przedstawiciele; - zabytki budownictwa i architektury polskiej 2 poł. XVIII w.; - znaczenie terminów: <i>Szkoła Rycerska, kadet, mecenas, obiady czwartkowe</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>obiady czwartkowe, Szkoła Rycerska, kadet</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>mecenas</i>; - wyjaśnia, dlaczego Dzień Edukacji Narodowej jest wspólnie obchodzony 14 października. 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia zasługi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego; - wyjaśnia, dlaczego oświecenie było nazywane „wiekiem rozumu”. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia najwybitniejszych twórców doby stanisławowskiej oraz ich dokonania; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia kontrowersje w ocenie panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego.
3. Tadeusz Kościuszko na czele powstania	<ul style="list-style-type: none"> - sytuacja Rzeczypospolitej w XVIII w.; - Konstytucja 3 maja; - rozbiory Rzeczypospolitej dokonane przez Rosję, Prusy i Austrię; - dowództwo Tadeusza Kościuszki w powstaniu w 1794 r.; 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zaborcy, powstanie</i>; - wymienia państwa, które dokonały rozbiorów; - przedstawia cel powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, kosynierzy</i>; - zna wydarzenia związane z datami: 1772, 3 maja 1791 r., 1794, 1795; 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; - charakteryzuje postać i dokonania Tadeusza Kościuszki. - opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia znaczenie uchwalenia Konstytucji 3 Maja; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia czym był Uniwersał Połaniecki; - wskazuje na mapie rozbiory Polski; - wyjaśnia przyczyny kryzysu Rzeczypospolitej szlacheckiej;

	<ul style="list-style-type: none"> - bitwa pod Raławicami i rola kosynierów; - klęska powstania i III rozbiór Rzeczypospolitej; - znaczenie terminów: <i>rozbiory, konstytucja, powstanie, kosynierzy</i> 					
4. Legiony Polskie i hymn narodowy	<ul style="list-style-type: none"> - losy Polaków po upadku Rzeczypospolitej; - Legiony Polskie we Włoszech i panujące w nich zasady; - generał Jan Henryk Dąbrowski i jego rola w stworzeniu Legionów Polskich; - Józef Wybicki – autor <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; - znaczenie słów <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>; - <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> hymnem Polski; - znaczenie terminów: <i>emigracja, hymn państwowy</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem <i>hymn państwowy</i>; - zna imię i nazwisko autora hymnu państwowego; - zna słowa hymnu Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>emigracja</i>; - przedstawia sytuację narodu polskiego po III rozbiórze; - zna wydarzenia związane z datą: 1797; - charakteryzuje postaci gen. Jana Henryka Dąbrowskiego i Józefa Wybickiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje Legiony Polskie we Włoszech oraz panujące w nich zasady. 	<ul style="list-style-type: none"> - wie, kiedy <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> został polskim hymnem narodowym; - wyjaśnia, dlaczego Polacy zaczęli tworzyć legiony polskie u boku Napoleona. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Napoleona Bonaparte; - wie, o jakich wydarzeniach mówią słowa <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>.
5. Romuald Traugutt i powstanie styczniowe	<ul style="list-style-type: none"> - branka i wybuch powstania styczniowego; - wojna partyzancka; 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>zabór</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>branka, dyktator</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>działalność konspiracyjna</i>; - wyjaśnia, dlaczego 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>wojna partyzancka</i>; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego powstanie styczniowe upadło.

	<ul style="list-style-type: none"> - Romuald Traugutt dyktatorem powstania; - represje po upadku powstania styczniowego; - znaczenie terminów: <i>zabór rosyjski, działalność konspiracyjna, branka, wojna partyzancka, dyktator, Syberia.</i> 	<i>rosyjski, Syberia;</i> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego Polacy zorganizowali powstanie. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Romualda Traugutta; - zna wydarzenia związane z datami: 1863-1864. 	Polacy prowadzili działalność konspiracyjną.	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje charakter, przebieg i skutki powstania styczniowego. 	
6. Maria Skłodowska -Curie - polska noblistka	<ul style="list-style-type: none"> - edukacja Marii Skłodowskiej- Curie na ziemiach polskich; - tajne nauczanie i Latający Uniwersytet; - kariera naukowa Marii Skłodowskiej- Curie; - Nagrody Nobla przyznane Marii Skłodowskiej- Curie; - polscy nobliści; - znaczenie terminów: <i>tajne nauczanie, Nagroda Nobla, laureat.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>tajne nauczanie, laureat;</i> - wyjaśnia, dlaczego Maria Skłodowska- Curie musiała wyjechać do Francji. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje postać Marii Skłodowskiej- Curie; - wymienia, za jakie dokonania Maria Skłodowska- Curie otrzymała Nagrodę Nobla. 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia dokonania M. Skłodowskiej -Curie i wyjaśnia, za co została uhonorowana Nagrodą Nobla . 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>Nagroda Nobla, Uniwersytet Latający;</i> - wymienia innych polskich laureatów Nagrody Nobla. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje działalność Marii Skłodowskiej- Curie podczas I wojny światowej.
Rozdział IV: Ku współczesnej Polsce						
1. Józef Piłsudski i niepodległa Polska	<ul style="list-style-type: none"> - wybuch I wojny światowej; - udział Legionów Polskich i Józefa Piłsudskiego w 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>I wojna światowa, II</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>Naczelnik Państwa;</i> - zna wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia udział Legionów Polskich w działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej; 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem <i>orłęta lwowskie;</i> - wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje przebieg walk o granice II Rzeczypospolitej.

	<p>działaniach zbrojnych podczas I wojny światowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - odzyskanie niepodległości przez Polskę; - Józef Piłsudski Naczelnikiem Państwa; - walki o ustalenie granic II Rzeczypospolitej i Bitwa Warszawska; - Narodowe Święto Niepodległości; - znaczenie terminów: <i>I wojna światowa, II Rzeczpospolita, Naczelnik Państwa, orleńskie.</i> 	<p><i>Rzeczpospolita;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - wskazuje na mapie obszar II RP; - wyjaśnia, dlaczego dzień 11 listopada został ogłoszony świętem państwowym. 	<p>związane z datami: 1914-1918; 11 listopada 1918 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia rolę Józefa Piłsudskiego w odzyskaniu niepodległości i budowie państwa polskiego. 	<p>obszary, o które Polacy toczyli walki w latach 1918- 1921 r.</p>	
*Bitwa Warszawska	<ul style="list-style-type: none"> - Rosja Sowiecka i komunizm; - wojna polsko-bolszewicka; - Bitwa Warszawska i jej legenda; - 15 sierpnia - Święto Wojska Polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna wydarzenie związane z datą: 15 sierpnia 1920 r.; - odpowiada, jaki był wynik Bitwy Warszawskiej; - wskazuje na mapie miejsce Bitwy Warszawskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>front, komunizm, bolszewicy;</i> - wyjaśnia, dlaczego 15 sierpnia obchodzone jest Święto Wojska Polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia przebieg wojny polsko-bolszewickiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, jakie czynniki złożyły się na sukces wojsk polskich w wojnie z Rosją Sowiecką. 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminem „<i>cud nad Wisłą</i>”; - charakteryzuje mit „<i>cudu nad Wisłą</i>”.
2. Eugeniusz Kwiatkowski i budowa	<ul style="list-style-type: none"> - problemy odrodzonej Polski; - zasługi Eugeniusza Kwiatkowskiego na 	<ul style="list-style-type: none"> - przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>Wolne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, dlaczego Gdynia stała się polskim „oknem na świat”. 	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje trudności gospodarcze i ustrojowe w odbudowie państwa polskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje i wskazuje na mapie obszar Centralnego 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawnie posługuje się terminami: <i>minister, eksport, import.</i>

Gdyni	<p>polu gospodarczym - budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy; - Gdynia polskim oknem na świat; - znaczenie terminów: <i>Wolne Miasto Gdańsk, bezrobocie, import, eksport, minister.</i></p>	<p><i>Miasto Gdańsk, bezrobocie;</i> - wskazuje na mapie Polski Gdynię.</p>			<p>Okręgu Przemysłowego.</p>	
3. Zośka, Alek i Rudy - bohaterscy harcerze	<p>- wybuch II wojny światowej; - sytuacja społeczeństwa polskiego pod niemiecką okupacją; - Szare Szeregi (Zośka, Alek, Rudy); - akcja pod Arsenalem; - powstanie warszawskie jako wyraz patriotyzmu młodego pokolenia; - znaczenie terminów: <i>okupacja, Armia Krajowa, Szare Szeregi.</i></p>	<p>- przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>okupacja;</i> - zna wydarzenia związane z datą 1 września 1939 r.; - opisuje sytuację narodu polskiego pod niemiecką okupacją.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>Armia Krajowa, Szare Szeregi;</i> - zna wydarzenia związane z datą 1 sierpnia 1944 r.; - charakteryzuje postaci Zośki, Alka i Rudego.</p>	<p>- wie, dlaczego wybuchło powstanie warszawskie; - opisuje najważniejsze akcje Szarych Szeregów, w tym akcję pod Arsenalem.</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminami: <i>Związek Sowiecki, powstanie warszawskie;</i> - charakteryzuje działalność Polskiego Państwa Podziemnego.</p>	<p>- przedstawia przebieg powstania warszawskiego.</p>
4. „Żołnierze niezłomni”	<p>- przejście władzy w powojennej Polsce przez komunistów; - polityka komunistów wobec polskiego podziemia; - działalność</p>	<p>- przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>„żołnierze niezłomni”;</i> - opisuje politykę komunistów wobec</p>	<p>- poprawnie posługuje się terminem: <i>„żołnierze niezłomni”;</i> - rozwija skrót PRL;</p>	<p>- wyjaśnia, kto objął rządy w państwie polskim po zakończeniu II wojny światowej; - opisuje represje komunistów wobec zwolenników</p>	<p>- charakteryzuje postaci <i>Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny.</i></p>	<p>- wie, kiedy obchodzony jest Narodowy Dzień Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.</p>

	wojenna i powojenna Witolda Pileckiego; – postawa Danuty Siedzikówny, ps. Inka – znaczenie terminów: <i>opozycja antykomunistyczna</i> , „żołnierze niezłomni”.	ludności polskiej.		prawowitych władz polskich.		
5. Jan Paweł II – papież pielgrzym	– dzieciństwo i początek kapłaństwa Karola Wojtyły; – opozycyjna rola Kościoła w czasach komunizmu; – wybór Karola Wojtyły na papieża; – pielgrzymki papieża do ojczyzny (<i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i>); – wsparcie Kościoła dla opozycji; – Jan Paweł II jako papież pielgrzym; – znaczenie terminów: <i>papież, teologia, pielgrzymka, konklawe, kardynał, prymas, pontyfikat</i> .	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminem: <i>papież</i> – wie, kim był Karol Wojtyła; – podaje miasto, w którym urodził się Karol Wojtyła.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>papież, teologia, pielgrzymka</i> ; – wymienia nazwy kontynentów, które odwiedził Jan Paweł II.	– charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w czasach komunizmu; – charakteryzuje rolę papieża jako przywódcy Kościoła katolickiego oraz jako autorytetu moralnego dla chrześcijan.	– wyjaśnia znaczenie słów Jana Pawła II: <i>Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!</i> ; – wyjaśnia znaczenie pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do kraju dla społeczeństwa polskiego.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>konklawe, kardynał, pontyfikat</i> ; – wie, dlaczego Stefan Wyszyński nazywany jest Prymasem Tysiąclecia; – charakteryzuje krótką biografię Jana Pawła II.
6. „Solidarność” i jej bohaterowie	– życie codzienne w okresie PRL.; – działalność opozycyjna; – strajki robotnicze	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, strajk</i> ,	– wyjaśnia, dlaczego w 1980 r. doszło do masowych strajków robotniczych;	– zna wydarzenia związane z datami: sierpień 1980, 1989; – zna głównych bohaterów	– poprawnie posługuje się terminami: <i>stan wojenny, Okrągły Stół</i> ;	– wskazuje różnice polityczne między czasami komunizmu a wolną Polską.

	<p>i powstanie NSZZ „Solidarność”; - bohaterowie „Solidarność”: <i>Lech Wałęsa</i> i <i>Anna Walentynowicz</i>; - wprowadzenie stanu wojennego i represje przeciwko opozycji; - przełom 1989 r. i upadek komunizmu; - znaczenie terminów: <i>strajk, związek zawodowy, solidarność, stan wojenny, Okrągły Stół</i>.</p>	<p><i>solidarność, związek zawodowy;</i> - wie, jak się nazywał pierwszy przywódca związku zawodowego „Solidarność” i późniejszy prezydent.</p>	<p>- opisuje okoliczności zawiania związku zawodowego „Solidarność”.</p>	<p>„Solidarność” – <i>Lecha Wałęsę</i> i <i>Annę Walentynowicz</i>.</p>	<p>- wymienia ograniczenia, z jakimi wiązało się wprowadzenie stanu wojennego; - wyjaśnia skutki rozmów Okrągłego Stołu.</p>	
--	---	--	--	---	---	--